

23. Az emberek államát!

23.1. Átlátható kormányzás

Az állam működésével kapcsolatos adatok nyilvánossága alapvető közérdek, amely nemcsak a polgárok ellenőrzését biztosítja a közügyek felett, de a közhatalom jó működésének is alapvető garanciája.

- Ennek megfelelően olyan új átláthatósági törvényt és kormányzati eljárásrendet alkotunk, amely széleskörűen tartalmazza a mérlegelés nélkül nyilvánosságra hozandó, illetve a kérésre kiadandó információk és dokumentumok körét, és egyértelmű és nyilvános szabályokat alkotunk az ezenfelüli adatok megismerhetőségének korlátaira. Civil szervezetek részvételével monitorbizottságot állítunk fel az adatnyilvánossággal kapcsolatos folyamatok áttekintésére és az ajánlások megfogalmazására.
- Kérjük Magyarországot ismételt csatlakozásához az Open Government Partnership kezdeményezéshez, és maradéktalanul végrehajtjuk annak elvárásait és a részvételből fakadó kötelezettségeket.
- A jogalkotás során a transzparencia a nemzetközi világban ismert legszigorúbb követelményeit vezetjük be. Az állami döntések megalapozását szolgáló adatok joggal képezik a közvélemény érdeklődését. Éppen ezért az állam döntéseit megalapozó adatokat, előkészítő iratokat erre vonatkozó kérés esetén az igénylő rendelkezésére kell bocsátani. Az állami élet számonkérhetősége és átláthatósága érdekében a nép által nem közvetlenül választott állami vezetők mentelmi jogát megszüntetjük.
- Véget vetünk a következmények nélküli hazudozás korának! Nem elégszünk meg az igazmondás ígéretével, hanem bűncselekménnyé nyilvánítjuk, ha hivatalos ügyben – legyen állami szerveknek szóló beszámoló, egészben vagy részben közpénzből fenntartott szervezetek működésével kapcsolatos beszámoló, önkormányzat vagy országgyűlés előtt tett nyilatkozat - bárki a magyar állami élet működésével kapcsolatosan valótlan állít vagy valami adatot elhallgat. A bűncselekmény minősített, tehát súlyosabban büntetendő esetét fogja képezni, ha az elkövető közbizalom megnyilvánulása, azaz választás útján folytatja tevékenységét.
- A kiüresített parlamenti vizsgálóbizottságok tekintélyét helyreállítjuk! A parlamenti vizsgálóbizottságok ülésére történő meghívás esetére a bírósági tárgyalásra vonatkozó idézés jogkövetkezményeit fogjuk alkalmazni. (Pénzbírság, elővezetés.) Minden ellenzéki képviselőcsoportnak ülésenként egy alkalommal jogában áll egy olyan vizsgálóbizottság felállítására javaslatot tenni, amelyet kötelező létrehozni, és amely az ülésen megjelent képviselők létszámára tekintet nélkül határozatképes. Ezzel a javaslattal lehetetlenné tesszük a mindenkori kormánypártok számára, hogy többségükkel visszaélve minden ellenzéki vizsgálóbizottság felállítását és működését megakadályozzák.
- Az állami szervekhez forduló állampolgárnak és szervezeteknek egyre gyakoribb és keserűbb tapasztalata – legyen szó adózási, szociális, ingatlan-, föld- vagy menekültügyi, közlekedési és környezetvédelmi ügyekről -, hogy az adott államigazgatási szerv saját belső szempontjai az ügyintézés során megelőzik a hozzájuk fordulókat. Az állami szervek elsőrendű feladata lesz, hogy a jogszabályok keretei között hathatósan segítsék a hozzájuk fordulókat. Éppen ezért intézményi keretet adunk annak a törekvésünknek, hogy a „hivatal packázása” néven elharapózott jelenséget legyőzzük.

- A hivatalok vezetőinek személyes értékelése során kiemelkedő szempont lesz, hogy a vezetésére bízott hivatal mennyire hatékonyan szolgálja ki a hozzá fordulókat, velük szemben szükség esetén büntetéseket vezetünk be, és külön ombudsmani hivatalt állítunk fel az állami hivatalok működésével szembeni panaszok kivizsgálására és arra, hogy javaslatot tegyen a jogos panasszal érintett állampolgár vagy szervezet igényének a kielégítésére.

23.2. A civil szféra szabadságának helyreállítása¹

Az Árnýékkormány, majd a megalakuló szociáldemokrata kormány a civil szektort mindenkor autonóm partnerként kezeli, elismeri annak a közjó érdekében végzett tevékenységét, támaszkodik közreműködésére, és együttműködik vele az ország fejlődése érdekében.

Az Árnýékkormány, majd a megalakuló szociáldemokrata kormány elismeri, hogy a civil szervezetek mindehhez az alábbi fő funkciók ellátásával járulnak hozzá:

- szerződéses alapon részt vesznek a közszolgáltatások biztosításában, hozzájárulnak a közfeladatok ellátásához, hiányzó szükségleteket tárnak fel és kezelnek;
- civil kontrollt gyakorolnak a közhatalom szervei felett, részt vesznek a közpolitikai irányvonalak kialakításában, képviselik és védik az állampolgárok számára fontos ügyeket;
- szervezik az állampolgárok közösségi-közéleti tevékenységét.

Az Árnýékkormány, majd a megalakuló szociáldemokrata kormány elismeri és tiszteletben tartja a civil szektor függetlenségét.

Ennek érdekében hatályon kívül helyezzük a civil szervezetek munkáját korlátozó törvényeket (Például a "Stop Soros" törvényt, a "közéletet befolyásoló szervezetekről szóló" törvényt), és a civil szervezetek bevonásával a nemzetközi szerződések és jó gyakorlatok figyelembevételével új civil kódexet alkotunk. A jogalkotás keretében törekszünk az egyesülési szabadság minél szélesebb érvényesítésére és az adminisztrációs terhek csökkentésére.

A közmédia feladatává tesszük a civil szervezetek és munkájuk bemutatását, szem előtt tartva a kiegyensúlyozott tájékoztatást. A civil szervezetekkel közösen, állami finanszírozásban kampányt indítunk a civil társadalom bemutatására, a társadalmi részvétel és az önkéntesség népszerűsítésére.

23.3. Közvetlen részvétel a döntésekben

A jogalkotási törvény módosításával erősítjük és átláthatóvá tesszük a társadalmi egyeztetésre vonatkozó szabályokat, és tényleges jogkövetkezményt fűzünk a jogalkotás elmaradásához.

- A jogszabályok indoklásának kötelező részévé tesszük a civil egyeztetés eredményeinek rögzítését. A fontosabb stratégiák, politikák, tervek megalkotása előtt nyilvánosan elérhető egyeztetési tervet készítünk, amely rögzíti a civil részvétel módját és lehetőségeit, beleértve a beérkező véleményekre adott visszajelzést is. A kormányzati stratégiai döntések kötelező eleme lesz a terv végrehajtása és a társadalmi egyeztetések értékelése. Olyan monitoringrendszert vezetünk be, amelyen keresztül a polgárok, a civil

---

¹ A program a Civilizáció Koalíció 13+1 pontja (Civil Minimum) alapján, annak alapelveit figyelembe véve készült.

szervezetek és a nyilvánosság számára folyamatosan követhetőek lesznek a készülő jogszabályok, ezek állapota, a társadalmi egyeztetés folyamata, határidői és eredményei.

- Létrehozzuk a helyi egyeztetési folyamatok kötelező rendszerét, amely biztosítja a helyi közösségek részvételét az őket érintő folyamatokban, és kormányzati eszközökkel támogatjuk a helyi részvétel, a közösségi gyűlések, közösségi tervezési módszerek beépítését a döntéshozatali folyamatokba.
- Minden olyan beruházás esetén, amely a környezeti elemekre (föld, levegő, talaj, víz, élővilág, táj) jelentős hatással van, kötelezően tájékoztatni kell az érintett lakosságot és lehetővé kell tenni, hogy a lakosság szabadon elmondhassa a véleményét a beruházással kapcsolatban. Ennek érdekében új szabályozást dolgozunk ki, amely részletesen meghatározza a tájékoztatás kritériumait, illetve a kötelező előzetes egyeztetés módjait. Meg kell vizsgálni továbbá, hogy milyen típusú és méretű beruházásoknál legyen kötelező a népszavazás kiírása.
- Helyi és országos kísérleti programokat indítunk az e-demokrácia elterjesztésére, az új eszközökkel segített társadalmi párbeszéd csatornáinak kifejlesztésére.
- Az európai uniós programok tervezése során formális társadalmi egyeztetés helyett olyan többszörös, nyilvános és átlátható egyeztetési rendszert építünk ki, ahol a programok alapításában, a civil szervezetek, a tudományos világ és az érintett polgárok számára is lehetővé tesszük az érdemi beleszólást a programok kialakítására. Az uniós programok monitoringbizottságaiban átlátható kiválasztási elvek alapján biztosítjuk a civil szervezetek és az érintett közösségek részvételét.

23.4. Átláthatóság és elszámoltathatóság a civil szervezetek támogatásában

A közfeladatok ellátása, az ezzel kapcsolatos feladatellátási szerződések megkötése során érvényesítjük a nyílt verseny és a szektorsemlegesség elvét. Megszüntetjük a civil szervezetek hátrányos megkülönböztetését a közfeladatok ellátásának finanszírozásban, többek között az oktatás és a szociális ellátások területén. Az uniós és hazai pályázatok kiírása és elbírálása esetén is érvényesítjük a szektorsemlegesség elvét, és megszüntetjük a civil szervezetek közötti politikai alapú különbségtételt. Hosszú távon kiszámítható modellt hozunk létre a feladatellátás finanszírozására.

A Nemzeti Együttműködési Alap és a hasonló, civil szervezeti támogatások rendszerét új Civil Alapprogrammal váltjuk fel. Az alapprogram vezetői testületeiben biztosítjuk a civil szervezetek többségi részvételét. A civil kontroll elősegítése érdekében a civil szervezetek számára juttatott minden kormányzati támogatás adatát közérdekű adatnak minősítjük, és a legszélesebb körben nyilvánosságra hozzuk.

Úgy határozzuk meg az Alapprogram testületeinek delegálási rendjét, hogy ezek valóban a civil szféra egészét képviseljék, és hogy megfelelő garanciák legyenek az összeférhetlenségek elkerülésére. Szükséges az Alapprogram decentralizálása, és szakmai/ágazati kollégiumok létrehozása is. A rendszerben lehetővé tesszük a kisebbségi csoportokat képviselő, számukra szolgáltatást nyújtó szervezetek külön támogatását. Garanciákat építünk be a főváros/nagyvárosok és a többi település közötti arányok megtartására.

Szükség van hatékony panaszkezelési mechanizmus felállítására, hogy a vitatott eljárásokkal szemben legyen jogorvoslat, illetve a kritikus kérdéseket feltáró jelzőrendszer.

A civil rendszer önállóságának egyik garanciája, ha forrásainak jelentős része közvetlenül a polgároktól és a piaci szereplőktől érkezik. Ezért támogatjuk az egyéni és vállalati adakozókedvet ösztönző eszközöket. Ugyanakkor olyan rendszerre van szükség, amely a valóban közcélú adományokat támogatja, és nem nyújt lehetőséget az adóelkerülésre vagy befolyásvásárlásra.

Ennek megfelelően a civil szervezetekkel közös javaslatot dolgozunk ki az SZJA 1+1% rendszer átalakítására. Megfontolandó az adománygyűjtő alapítványok, mint új jogi forma megteremtése.

23.5. A sajtó és a nyilvánosság szabadsága

A szociáldemokrata árnyékkormány meggyőződése, hogy jól működő demokrácia nem létezhet szabad sajtó, pártatlan köztájékoztatás nélkül.

Éppen ezért a szociáldemokrata kormány olyan tiszta és egyszerű, transzparens és önszabályozó médiarendszert hoz létre, ahol egyértelműen és jogszabály adta keretek között különül el egymástól az állami és a magán média, az előbbi ellátja a pártatlan és sokszínű köztájékoztatás megvalósításához szükséges feladatokat, az utóbbi pedig átlátható tulajdonosi szerkezetben, a tisztességes piaci verseny és a médiaetika normáit betartva működik.

- Új médiatörvény alkotunk, amely a sajtószabadságot védi, elsősorban a mindenkori hatalom túlkapásaival, másodsorban a hír- és véleménymonopóliumokat létrehozó piaci szereplőkkel szemben. A szabályozás eszközeivel olyan közeget és helyzetet kell teremteni a médiában, hogy annak részvevői semmilyen központi, kormányzati nyomásnak ne legyenek kitéve.
- Új intézményrendszert hozunk létre a jelenlegi Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság helyett. Az újjászervezett médiahatóság hatóságot úgy alkotjuk meg, hogy elkerülhető legyen a kézi vezérlés, a közvetlen politikai irányítás.
- Újjászervezzük a közszolgálati médiát, a pártatlanság és szakmai függetlenség biztosításával úgy, hogy a finanszírozást is új, átlátható alapokra helyezzük, és megszüntetjük a homályos háttérű külső vállalkozókkal végeztetett feladatok rendszerét. A közszolgálati média fő feladatává a pártatlan tájékoztatást, és a kulturális tartalmak közvetítését tesszük.
- A közszolgálati műsorszolgáltatás feladatait törvényi szinten kell szabályozni, világosan meghatározva a közszolgálati műsorszolgáltatók szerepét, küldetését és felelősségi körét úgy, hogy a szerkesztői függetlenség ne szenvedjen csorbát.
- A közszolgálati műsorszolgáltatók (beleértve a helyi és közösségi közszolgálatot is) függetlenségét a megfelelő finanszírozás erősíti. Ezzel együtt nem megengedhető, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatás finanszírozása a közérdeket sértő mértékben legyen hatással a piaci verseny kimenetelére.
- Helyre kell állítani a Magyar Távirati Iroda önállóságát és egy megfelelő állománnyal rendelkező, független hírügynökséget kell létrehozni a jelenleg működő torzó helyén. Az MTI-hírszolgáltatást felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy az ingyenesen szolgáltatott tartalom a legszükségesebbre korlátozódjon, s hogy az új struktúra megfeleljen az Európai Unió érvényes versenyszabályainak. Ez nem zárja ki azt, hogy az állami pénzből fenntartott körrádió és köztelevízió továbbra is ingyenesen jusson hozzá az MTI közszolgálati híryanagához.
- Vissza kell adni a regionális médiumok elveszett presztizsét és szerepét. Biztosítani kell kelteni azok függetlenségét, kiegyensúlyozottságát, hogy ne kerülhessen olyan politikai befolyás alá, mint amit az utóbbi években kénytelen volt elszenvedni.
- Az állam és az állami tulajdonú cégek valóban közérdekű hirdetéseit, és az uniós pályázatokkal kapcsolatos hirdetéseket, transzparens módon, normatív szabályok alapján tesszük közzé a különböző piaci és közszolgálati média felületeken.

